

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	v
Για τις συγγραφείς	vii
Για τις επιμελήτριες της ελληνικής έκδοσης	ix
Πρόλογος επιμελητριών	xi

1 Εισαγωγή στη γήρανση **1**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
Τι είναι τα «γηρατειά»;	7
ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	9
Δημογραφικές αλλαγές	9
Κοινωνικές αλλαγές	12
ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΟΡΤΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ	14
Η Σπουδαιότερη γενιά (1901-1924)	16
Η Σιωπηλή Γενιά (1925-1945)	19
Baby Boomers (1946-1964) - Η γενιά της «έκρηξης» των γεννήσεων	21
Γενιά Χ (1965-1980)	23
Millennials (1981-2000) (Η γενιά της χιλιετίας)	24
Γενιά Z (2001-2020)	24
ΣΥΝΟΨΗ	26
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	26
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	26

2 Γήρανση και η ηλικιακή διάκριση: Πολιτισμικές επιρροές **29**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	32
Ηλικιακή διάκριση	33
Ιστορία της ηλικιακής διάκρισης	34
Κουλτούρα των ηλικιακών διακρίσεων	36
Θετικοί και αρνητικοί μύθοι γήρανσης	38
Θετικοί μύθοι σχετικά με τη γήρανση	39
Αρνητικοί μύθοι για τη γήρανση	44
Η ηλικιακή διάκριση: Η επίπτωση στους ηλικιωμένους	44
Η ηλικιακή διάκριση: Πώς μας επηρεάζει όλους	46

Θεωρητικές προσεγγίσεις των ηλικιακών διακρίσεων	46
Θεωρία της Διομαδικής Επαφής	47
Θεωρία Κοινωνικής Ταυτότητας	48
Κοινωνική κινητικότητα	49
Κοινωνική δημιουργικότητα	50
Κοινωνικός ανταγωνισμός	50
Θεωρία Διαχείρισης Τρόμου	50
Ηλικιακή διάκριση και η διασύνδεση των κοινωνικών κατηγοριοποιήσεων	51
Ο ρόλος του φύλου και του γένους	52
Διπλό πρότυπο γήρανσης	52
Ο ρόλος του φροντιστή	54
Οικονομικά ζητήματα	56
Φυλή και εθνικότητα	57
Μετανάστευση και επιπολιτισμός	60
Σεξουαλικός προσανατολισμός και ταυτότητα φύλου	62
Μείωση των ηλικιακών διακρίσεων	62
ΣΥΝΟΨΗ	66
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	66
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	67

3 Ενεργός Γήρανση και η πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας 69

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	72
Η ανάπτυξη της ενεργού γήρανσης	73
Ενεργός γήρανση και άλλες «θετικές» θεωρίες ή πλαίσια γήρανσης	78
Θεωρητικές προσεγγίσεις στην κοινωνική εργασία, αξίες της κοινωνικής εργασίας και αρχές δεοντολογίας	81
Προσέγγιση των δυνατών σημείων	81
Προσέγγιση της ενδυνάμωσης	82
Η θεωρία των συστημάτων	83
Αξίες της Κοινωνικής Εργασίας και Αρχές Δεοντολογίας	86
Ενεργός γήρανση από την οπτική των ηλικιωμένων	86
Ενεργός γήρανση: Εκτίμηση και παρέμβαση κοινωνικής εργασίας	90
ΣΥΝΟΨΗ	94
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	95
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	95

4 Προσδιοριστές υγείας

97

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	100
Προσπάθειες προαγωγής της υγείας και πρόληψης νοσημάτων	100
Αναπηρίες που σχετίζονται με το γήρας	101
Ηλικιακή αισθητηριακή βλάβη.....	103
Κινητικότητα	105
Λειτουργικοί περιορισμοί/Αναπηρία	106
Ψυχική υγεία και νευρογνωσιακές διαταραχές.....	106
Κατάθλιψη.....	107
Νευρογνωσιακές διαταραχές.....	109
Μη μεταδιδόμενα νοσήματα (MMN)	109
Καρδιαγγειακές παθήσεις	111
Καρκίνοι.....	112
Χρόνιες παθήσεις του αναπνευστικού συστήματος.....	113
Διαβήτης	114
Ανεπίσημοι και επίσημοι φορείς υποστήριξης	114
Πρακτική σε μικρο-επίπεδο: Παρέμβαση για άτομα και ομάδες	117
Εργαλεία αξιολόγησης	117
Αξιολόγηση των φροντιστών	123
Καταγραφή και σεβασμός των επιθυμιών του ηλικιωμένου	125
Δημιουργικές προσεγγίσεις	127
Ομαδική εργασία	128
Πρακτική σε μεσο-επίπεδο: Εργασία με την κοινότητα	129
Ψυχοεκπαίδευση και προβολή.....	130
Πρακτική σε μακρο-επίπεδο: Πολιτική και στήριξη	133
ΣΥΝΟΨΗ	137
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	137
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	138

5 Συμπεριφορικοί προσδιοριστές

141

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	144
Υγεία, ευεξία και οι τέσσερις κύριες συμπεριφορές	144
Χρήση καπνού.....	145
Χρήση αλκοόλ και ουσιών	150
Χρήση αλκοόλ	150
Χρήση ουσιών	152

Σωματική δραστηριότητα	154
Διατροφή	158
Ύπνος	162
Σεξουαλική δραστηριότητα	163
Στοματική υγεία	165
Φάρμακα και προληπτικοί έλεγχοι υγείας	166
Πρακτική σε μικρο-επίπεδο: Παρέμβαση για άτομα και ομάδες	168
Παράγοντες που επηρεάζουν την αλλαγή	171
Ατομική συμβουλευτική/θεραπεία	174
Δημιουργικές προσεγγίσεις	175
Αυτοβοήθεια	176
Ομαδική εργασία	176
Πρακτική σε μεσο-επίπεδο: Εργασία με την κοινότητα	178
Ψυχοεκπαίδευση και προσέγγιση	178
Πρακτική σε μακρο-επίπεδο: Πολιτική και συνηγορία	179
ΣΥΝΟΨΗ	180
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	181
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	181

6 Προσωπικοί Προσδιοριστές 183

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	186
Βιολογία και γονίδια	186
Ψυχολογικοί παράγοντες	187
Γνωστική λειτουργία	188
Προσοχή	188
Μνήμη	189
Αντίληψη	190
Έννοια του εαυτού	190
Πνευματικότητα/Θρησκεία	193
Πρακτική σε μικρο-επίπεδο: Παρέμβαση για άτομα και ομάδες	199
Ατομική συμβουλευτική/θεραπεία	201
Δημιουργικές προσεγγίσεις	205
Ομαδική εργασία	206
Πρακτική σε μεσο-επίπεδο: Εργασία με την κοινότητα	207
Ψυχοεκπαίδευση και προβολή	208
Πρακτική σε μακρο-επίπεδο: Πολιτική και συνηγορία	208
ΣΥΝΟΨΗ	209

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	210
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	210

7 Κοινωνικοί Προσδιοριστές **213**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	216
Κοινωνική υποστήριξη	218
Η Δυναμική της οικογένειας και των σχέσεων.....	219
Κοινωνικά δίκτυα.....	220
Βία, κακοποίηση, παραμέληση, εκμετάλλευση	222
Οικογενειακή βία	222
Παραμέληση του εαυτού	226
Βία από αγνώστους και ιδρυματική κακοποίηση.....	227
Εκμετάλλευση από αγνώστους.....	228
Εκπαίδευση και αλφαριθμητισμός	230
Πρακτική σε μικρο-επίπεδο: Παρέμβαση για άτομα και ομάδες	231
Πρόληψη και ανίχνευση κακοποίησης	233
Ανασκόπηση της ζωής και αναπόληση.....	235
Ομαδική εργασία	238
Πρακτική σε μεσο-επίπεδο: Εργασία με την κοινότητα	240
Ψυχοεκπαίδευση και προσέγγιση	240
Πρακτική σε μακρο-επίπεδο: Πολιτική και συνηγορία	242
ΣΥΝΟΨΗ	245
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	245
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	246

8 Οικονομικοί Προσδιοριστές **247**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	250
Εισόδημα.....	250
Ανισότητες στα ποσοστά φτώχειας	254
Εργασία και συνταξιοδότηση.....	256
Εθελοντισμός	260
Παροχή φροντίδας	262
Κοινωνική προστασία	271
Κοινωνική Ασφάλιση.....	271
Συμπληρωματική Ασφάλιση Εισοδήματος (SSI)	272
Medicare και Medicaid	272

Πρακτική σε μικρο-επίπεδο: Παρέμβαση για άτομα και ομάδες	273
Δημιουργικές προσεγγίσεις	275
Εργασία με Ομάδες	277
Πρακτική σε μεσο-επίπεδο: Εργασία με την κοινότητα	277
Ψυχοεκπαίδευση και προσέγγιση	278
Πρακτική σε μακρο-επίπεδο: Πολιτική και στήριξη	278
ΣΥΝΟΨΗ	282
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	283
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	283

9 Φυσικοί Προσδιοριστές **285**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	288
Ασφαλής κατοικία	288
Έλλειψη στέγης /Αστεγία	296
Περιβαλλοντικοί παράγοντες	299
Πρόσφορο περιβάλλον και περιπατητικότητα	300
Πρόσβαση σε καθαρό αέρα, νερό και τρόφιμα	304
Μέσα μαζικής μεταφοράς	309
Πρακτική σε μικρο-επίπεδο: Παρέμβαση για άτομα και ομάδες	311
Δημιουργικές προσεγγίσεις	314
Εργασία με ομάδες	315
Πρακτική σε μεσο-επίπεδο: Εργασία με την κοινότητα	315
Ψυχοεκπαίδευση και προσέγγιση	315
Πρακτική σε μακρο-επίπεδο: Πολιτική και συνηγορία	317
ΣΥΝΟΨΗ	319
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	320
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	321

10 Ηθικά και δεοντολογικά ζητήματα **323**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	326
Ηθική	326
Ηθικά διλήμματα	329
Αυτονομία	332
Συγκατάθεση κατόπιν ενημέρωσης	336
Ικανότητα και ικανότητα δικαίου	337
Λήψη απόφασης	339

Ανεξαρτησία	340
Κακοποίηση ηλικιωμένων.....	342
Τελικό στάδιο της ζωής	343
Άσυλο ανιάτων και ανακουφιστική φροντίδα	344
Θάνατος υποβοηθούμενος από γιατρό	346
ΣΥΝΟΨΗ	348
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	349
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	349

11 **Ενεργός Γήρανση και Πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας: Μελέτες Περιπτώσεων** **351**

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1n: SYLVIA.....	355
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2n: RANDALL.....	356
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3n: ROBERTO.....	357
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 4n: ELIZABETH	358
Αξιολόγηση Ενεργού Γήρανσης	359

12 **Το Μέλλον μιας Κοινωνίας Ενεργού Γήρανσης** **375**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	378
Πρακτική σε μικρο-επίπεδο: Παρέμβαση για άτομα και ομάδες	379
Δημιουργικές προσεγγίσεις	379
Κηπουρική	379
Θεραπεία με κατοικίδια ζώα.....	381
Τεχνολογία.....	382
Υπολογιστές, έξυπνα τηλέφωνα, τάμπλετ και το διαδίκτυο	382
Τεχνολογία υποβοήθησης και ρομπότ	388
Εργασία με επίπεδο ομάδας	391
Τοιχογραφία	392
Πρακτική σε μεσο-επίπεδο: Εργασία με την κοινότητα	392
Ψυχοεκπαίδευση και προσέγγιση	393
Πρακτική σε μακρο-επίπεδο: Πολιτική και συνηγορία	395
Πολιτικές φιλικές προς την ηλικία και κοινότητες φιλικές προς την ηλικία	395
Γήρανση στο σπίτι	399
Κατ' οίκον προσεγγίσεις	400
Σκόπιμες συνέργειες	401
Μονάδες φροντίδας	401

Άλλες πολιτικές.....	406
ΣΥΝΟΨΗ	407
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	408
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	408

Γλωσσάριο όρων	375
-----------------------	------------

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 1.....	411
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 2.....	412
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 3.....	415
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 4.....	418
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 5.....	424
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 6.....	427
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 7.....	430
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 8	434
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 9.....	436
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 10	439
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 12	441